

שלא קיבל את שורו לשמור.

אמר לו השומר: **אבד!** (7)

ואילו האמת היא שקיבל את שורו לשמור כשומר חינם, והסיבה שאינו משיב לו כעת את שורו —

אמר לו המפקיד: **משביעך אני** שאכן השור אבד כדברך, **ואמר** השומר **אמן** על השבעתו,

והוא, שמת או נשבר או נשבה, או נגנב או אבד.

ואילו **העדים מעידים** אותו את השומר, **שאכלו** [את השור] — הרי השומר **משלם את הקרן בלבד**. (8)

ואמר לו המפקיד: **משביעך אני** על כפירתך שלא לקחת מידי את השור,

אך אינו מביא קרבן, ואינו משלם חומש. על אף שהיתה בשבועתו כפירת ממון. שהרי לא הודה מעצמו באשמתו, אלא רק העדים העידו בו.

ואמר השומר: **אמן** — הרי הוא **פטור** מקרבן. כיון שלא כפר ממון בשבועתו, שהרי היה יכול לומר את האמת, ולהישבע על כך והיה נפטור בשבועה זו.

אבל, אם הודה השומר **מעצמו** שאכל את השור, ושכפר בתביעת המפקיד ונשבע לשקר, הרי הוא **משלם קרן** (9) **והומש**, ומביא

אמר לו המפקיד לשומר חינם: **היבן שורי** שהפקדתי אצלך?

שומריין, השואל חייב. אבל הוא פטור במתה מחמת מלאכה ודבר זה נלמד מסברא ב"ק צו ב, ועל כן לא דיברה בזה המשנה.

7. המלאכת שלמה דקדק מדוע נקט התנא דוקא 'אבד' ולא 'מת או נשבר'.

והכריח האור גדול, שגם שומר אינו מתחייב אלא אם גנב בדרך גניבה, בדרך "מיטמר מאינשי", שמסתיר זאת מעיני בני אדם מחמת שירא בגניבתו. ורק באופן זה מתחייב. ואילו כאן במקרה זה שבמשנה, מדובר שאכלו שלא בדרך גניבה, ומשום כך פטור מן הכפל.

וכתב, שהוא הדין אם טען 'מת או נשבר' אלא נקט התנא 'אבד' להשיענו שחלוקה טענת אבדה מטענת גניבה, שמשלם בה את הכפל, אף על גב שלגבי שומר שכר — שוים שתי הטענות.

9. יש לעיין: הלוא אין אדם נאמן לשים עצמו רשע, ואיך יתחייב על פי עצמו?

8. האור גדול תמה לפי דברי המשנה הללו, על דברי המנחת חינוך [מצוה נד אות טו] שכתב בדעת הרמב"ם ששומר אשר גנב מרשותו, כלומר, כאשר שהה החפץ ברשותו אחר שהבעלים הפקידוהו אצלו, הריהו חייב כפל, רק אם גנב על ידי מעשה קנין.

וכתב הגר"א [חו"מ סימן פ"ז ס"ק צ"ט] שאף על פי שאין אדם משים עצמו רשע, מכל מקום, יכול הוא לחייב עצמו ממון על פי דבריו. שאין נאמנותו כלפי האיטור אלא רק כלפי חיוב הממון.

ולפי זה צריך עיון, מדוע כאן, במקרה זה

ובקובץ הערות סימן כב אות ב ביאר, שחיוב התשלומין המוטל על הגנב על פי הודאתו, אינו